

ภาพ 1 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จพระราชดำเนินมายังมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อทรงเยี่ยมชมและทรงงาน ณ สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2546
ที่มา: สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา (2554)

วันกัลยาณิวัฒนา : พระประวัติ พระกรณียกิจ และ คุณูปการแห่งการศึกษาไทย”

โดย: อ้อมใจ วงษ์มณฑา

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงบำเพ็ญพระภารกิจอันยิ่งใหญ่ไว้เป็นอนุสรณ์แก่ชาวไทยและชาวโลก พระกรณียกิจ พระประวัติ พระอัจฉริยภาพในศาสตร์หลายแขนง ตลอดจนพระจริยวัตรอันงดงามและเรียบง่ายสมเป็นแบบอย่างของชาติตติยนาารีแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ล้วนแสดงถึงพระคุณลักษณะอันโดดเด่นของพระองค์ โดยอุปมาอุปไมยไว้ว่าทรงเป็นดัง “แสงหนึ่ง” ซึ่งส่องฉายให้ผู้คนได้มองเห็นความยิ่งใหญ่ของสมเด็จพระราชบิดา สมเด็จพระราชมารดา และพระอนุชาทั้งสองพระองค์ตลอดมา อีกทั้งยังทรงเป็นแสงแห่งการให้ แสงแห่งความรักและแสงแห่งความกรุณา ซึ่งส่องสว่างให้อาณาประชาราษฎร์บนผืนแผ่นดินไทยได้มีชีวิตที่ดีขึ้น สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้นด้วยพระกรณียกิจนานัปการที่ทรงบำเพ็ญไว้ตลอดพระชนม์ชีพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

วันที่ 5 มิถุนายน ของทุกปี เป็น “วันกัลยาณิวัฒนา” ซึ่งสถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนาอันเป็นหน่วยงานหลักของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถือเป็นวันแห่งมหาเมฆคลวโรกาสในการจัดกิจกรรมหลากหลายรูปแบบทางด้านศิลปวัฒนธรรม โดยเชิญชวนให้ผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร

นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้พร้อมใจกันร่วมน้อมรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณอันล้นพ้นของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงประทานนามให้แก่สถาบันและร่วมกันเกิดพระนามของพระองค์ให้สถิตเสถียรในดวงใจของทวยราษฎร์ชาวไทยตราบนานเท่านาน (สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา, 2554)

พระผู้เจริญด้วยความดี

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเป็นพระธิดาพระองค์แรกในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ประสูติเมื่อวันอาทิตย์ที่ 6 พฤษภาคม ปีฉุน พุทธศักราช 2466 ณ กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร เมื่อแรกประสูติได้มีการบันทึกพระนามในสูติบัตรตามชื่อเดือนที่ประสูติว่า “เมย์ (May)” เมื่อความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ผู้ทรงเป็นพระราชปิตุลา จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนาม “กัลยาณิวัฒนา” แปลความว่า “ผู้เจริญด้วยความดี” เมื่อแรกประสูติทรงมีฐานันดรศักดิ์เป็นหม่อมเจ้าหญิงกัลยาณิวัฒนา มหิดล (คำว่า วัฒนา ในพระนาม ทรงตั้งตามพระนามาภิไธยของสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า คือสมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนาพระบรมราชเทวี) ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2470 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาเป็นพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากัลยาณิวัฒนา (ทัศนาวลัย ศรสงคราม, 2550)

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเป็นสมเด็จพระ

พระโสทรเชษฐภคินีในพระมหากษัตริย์ไทยสองพระองค์ ได้แก่ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 และพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ชีวิตเมื่อครั้งทรงพระเยาว์ของทั้งสามพระองค์พี่น้องในราชสกุลมหิดลดำเนินไปด้วยความเรียบง่ายและเป็นธรรมชาติ โดยมีสมเด็จพระบรมราชชนนีทรงอบรมดูแลให้ทุกพระองค์ช่วยเหลือตนเอง มีระเบียบวินัย และเอื้อเฟื้อต่อผู้ด้อยโอกาสกว่า จนเป็นพื้นฐานสำคัญในพระอุปนิสัยของทุกพระองค์ ทรงเล่าว่า “...แม่เลี้ยงดูอย่างสะอาด ถูกอนามัย และระวังเรื่องอาหารมาก เรามีชีวิตอย่างสนุกสบาย แต่ก็ระเบียบวินัย ระเบียบวินัยอย่างมีหลัก ไม่ใช่ระเบียบวินัยโบราณ...” (กัลยาณิวัฒนา, 2537)

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเริ่มต้นศึกษาที่โรงเรียนราชินี ต่อมาในปี พ.ศ. 2476 ภายหลังจากสมเด็จพระบรมราชชนกสิ้นพระชนม์สามปี สมเด็จพระราชชนนีได้รับพระบรมราชานุญาตให้นำพระธิดาและพระโอรสทั้งสามพระองค์ไปประทับที่เมืองโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ จึงทรงเริ่มเรียนใหม่ในระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนเมียร์มองต์ (Miremont) อันเป็นการศึกษาที่มุ่งให้นักเรียนได้รับการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ทั้งการฝึกอ่านและฝึกเขียน ทรงเล่าถึงการเรียนไว้ตอนหนึ่งว่า

“ฉันไปโรงเรียนแต่พูดภาษาอังกฤษไม่เป็น ฉันก็ไม่พูดอะไรเลย แต่พอถึงหน้าหนาว สโนว์ตก ฉันตื่นตื่นและพูดภาษาอังกฤษออกมาได้เลย เพราะเก็บเอาไว้หลายเดือนไม่พูด ตอนนั้นครูและนักเรียนคนอื่นพูดอะไรก็พูดไป ฉันก็ฟังและจำเอาไว้...” (กัลยาณิวัฒนา, 2537)

ต่อมาทรงเข้าศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัยตามลำดับ ด้วยพระวิริยะอุตสาหะ

ภาพ 2 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงลงพระนามาภิไธย ในการเสด็จเยี่ยมชมศูนย์การศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2546 ที่มา: สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา (2554)

ที่ทรงทุ่มเทต่อการศึกษาส่งผลให้การสอบเลื่อนชั้นในแต่ละปีทรงสอบผ่านด้วยคะแนนที่สูง โดยเฉพาะการสอบในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทรงสอบได้คะแนนระดับดีเยี่ยม เป็นที่ 1 ของโรงเรียน และได้ที่ 3 ของประเทศสวีเดนแลนด์ และในปีนั้นก็ทรงเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ณ มหาวิทยาลัยโลซานน์ ทรงสำเร็จการศึกษาสาวิชาเคมี ในปี พ.ศ. 2491 โดยทรงได้รับ Diplome de Chimiste Analyste ในระหว่างนั้นยังทรงศึกษาความรู้เพิ่มเติมในหลักสูตรของสังคมศาสตร์-ครุศาสตร์ อันประกอบด้วยวิชาต่าง ๆ ในสาขาวิชาการศึกษา วรรณคดีและปรัชญา ต่อ ทรงอธิบายว่า “...โดยไม่สอบอะไรเลย เรียนแบบเข้าไปฟังเท่านั้น” (กัลยาณิวัฒนา, 2537)

เมื่อเสด็จนิวัติประเทศไทยในปี พ.ศ. 2493 สมเด็จพระบรมราชชนนีซึ่งทรงทราบดีว่าพระธิดาโปรดการเป็นครูมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ได้ทรงแนะนำให้ทรงงานเป็นอาจารย์ จึงทรงเริ่มต้นเป็นอาจารย์พิเศษที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โดยทรงสอนวิชาสนทนาภาษาฝรั่งเศส วิชาอารยธรรมฝรั่งเศส และวิชาวรรณคดีฝรั่งเศส ต่อมาในปี พ.ศ. 2512 ทรงรับงานสอนและงานบริหารเป็นอาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อีกทั้งยังทรงเป็นอาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (คณะกรรมการจัดทำหนังสือเฉลิมพระเกียรติฯ, 2551)

ในขณะที่ทรงงานสอนอยู่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้นได้ทรงจัดทำหลักสูตรภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศสระดับปริญญาตรีสำเร็จในปี พ.ศ. 2516 นับเป็นหลักสูตรที่ผสมผสานความรู้ด้านภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศสเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสมและในปี พ.ศ. 2521 ทรงได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์พิเศษเป็นที่ปละบปลื้มแก่คณาจารย์และลูกศิษย์ยิ่งนัก คุณหญิงวงจันทร์ พินัยนิติศาสตร์ ข้าราชการบริหารในพระองค์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ เล่าว่า “การดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์นั้นถือว่าไต่ยากมาก เพราะจะต้องเป็นผู้มีผลงานทางวิชาการ พระองค์ทรงทำงานวิจัยโดยทรงสร้างแบบทดสอบความสามารถการใช้ภาษาฝรั่งเศส จำนวน 8 แบบทดสอบ ซึ่งสำนักทดสอบทางการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นผู้ช่วยในการสร้างแบบทดสอบนั้น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ทรงใช้เวลาในการทำวิจัยชุดนี้อยู่ถึง 3 ปี เป็นพระนิพนธ์ในด้านความเป็นครูที่เด่นชัดและสำคัญมาก แต่เนื่องจากเป็นเอกสารทางราชการที่ไม่สามารถนำมาเปิดเผยได้ ทำให้พวกเราไม่เคยรู้มาก่อนว่ามีพระนิพนธ์ทางวิชาการชุดนี้อยู่ด้วย” (กัลยาณิวัฒนา, 2537)

เมื่อทรงมีพระภารกิจด้านอื่นเพิ่มขึ้น จนทรงต้องลดงานสอนในมหาวิทยาลัย แต่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

ภาพ 3-4 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จพระราชดำเนินประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ศูนย์การศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2546
ที่มา: สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา (2554)

ก็ยังประทานพระอนุเคราะห์แก่สถาบันการศึกษาในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการโดยสม่ำเสมอ อีกทั้งยังทรงได้ประทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์และเงินกองทุนสมเด็จพระย่าสำหรับจัดซื้อหนังสือและอุปกรณ์การเรียนการสอนและประทานทุนการศึกษาในระดับต่าง ๆ ทรงจัดตั้งมูลนิธิส่งเสริมโอลิมปิกวิชาการและทรงรับเป็นองค์ประธานคณะกรรมการบริหารมูลนิธิด้วย รวมถึงทรงมีพระอนุเคราะห์ในการจัดส่งเยาวชนไทยเข้าร่วมแข่งขันโอลิมปิกวิชาการในต่างประเทศในวิชาวิทยาศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี คอมพิวเตอร์ โดยทรงติดตามความเคลื่อนไหวของการแข่งขันทุกครั้ง พระราชทานกำลังใจและทรงแสดงความยินดีแก่เยาวชนที่ประสบความสำเร็จทุกครั้ง (ปรีดี พิศภูมิวิถิ, 2551)

ในฐานะพระธิดาพระองค์เดียวในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้ทรงปรนนิบัติถวายงานในทุกโอกาสด้วยความกตัญญู ได้โดยเสด็จสมเด็จพระบรมราชชนนีทรงเยี่ยมเยียนข้าราชการ ทหาร ตำรวจ อาสาสมัคร และประชาชนตามท้องถิ่นทุรกันดารทุกแห่งหน รวมถึงที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ตามชายแดนในการเสด็จออกหน่วยแพทย์อาสา สมเด็จพระ

ศรีนครินทราบรมราชชนนี (พอ.สว.) โดยมิได้ทรงกังวลหรือทรงย่อท้อต่อความเหนื่อยยากลำบาก อีกทั้งยังได้พระราชทานความช่วยเหลือราษฎรเป็นอเนกประการ ทั้งในด้านการศึกษา สาธารณสุข สังคม เศรษฐกิจ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม โดยได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อทรงสนับสนุนและทรงรับมูลนิธิ สมาคม และองค์การการกุศลไว้ในพระอุปถัมภ์เป็นจำนวนมาก อาทิ มูลนิธิโรคไตแห่งประเทศไทย มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัม เป็นต้น (กรมสรรพสามิต, 2550)

คุณูปการอันใหญ่หลวงที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงบำเพ็ญด้วยความวิริยะอุตสาหะ เพื่อแบ่งเบาพระราชภาระของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้สร้างคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนชาวไทยอย่างไพศาล ในปี พ.ศ. 2478 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 ทรงเฉลิมพระเกียรติเป็นสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา และเมื่อทรงเจริญพระชนมายุครบ 6 รอบในปี พ.ศ. 2538

ภาพ 5 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จพระราชดำเนินกลับ
ภายหลังทรงปฏิบัติพระกรณียกิจ ณ ศูนย์การศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2546

ที่มา: สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา (2554)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สถาปนาพระอิสริยยศตั้งขึ้นเป็นเจ้าฟ้าต่างกรมฝ่ายในตามธรรมเนียมราชประเพณีเป็นพระองค์แรกในรัชกาลทรงพระนามตามพระสุพรรณบัฏว่า “สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์” อันเป็นพระนามตามนามเมืองในภาคใต้ สืบเนื่องมาจากการที่พระราชอาสและพระราชธิดาที่พระราชสมภพแต่สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ล้วนได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมสถาปนาพระอิสริยยศตั้งทรงกรมตามนามเมืองทางภาคใต้ทั้งสิ้น (กรมสรรพสามิต, 2550)

เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2550 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงมีพระอาการผิดปกติเกี่ยวกับพระนาภี (ท้อง) และได้เข้าประทับรักษาพระอาการ

ประชวร ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช คณะแพทย์ได้ถวายการรักษาพระอาการอย่างใกล้ชิดจนสุดความสามารถ จนกระทั่งเมื่อวันพุธที่ 2 มกราคม พ.ศ.2551 พระอาการประชวรได้ทุลดลงตามลำดับ และสิ้นพระชนม์เมื่อเวลา 02.54 น. สิริพระชนมายุ 84 พรรษา (กรมสรรพสามิต, 2550)

พระชั้นเกล้าของชาวสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกในภาคใต้ เริ่มก่อตั้งที่ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เมื่อปี พ.ศ. 2509 ในระยะแรกใช้ชื่อว่า “มหาวิทยาลัยภาคใต้” (University of Southern Thailand) ต่อมาในเดือนกันยายน พ.ศ. 2510 มหาวิทยาลัยได้รับพระราชทานชื่อว่า “มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์” (Prince of Songkla University) ตามพระนามฐานันดรศักดิ์ของสมเด็จพระบรมราชชนก เจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดช กรมหลวงสงขลานครินทร์

โดยมีพระบรมราชโองการประกาศใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2511 เนื่องจากมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างซึ่งเป็นแหล่งอารยธรรมเก่าแก่ที่มีมรดกทางวัฒนธรรมจากหลากหลายชาติพันธุ์ อาทิ เขมังกา ไท สยาม มลายู อินเดีย ชาว อาหรับ รวมถึงมีขนบธรรมเนียมประเพณี ทัศนคติความเชื่อและศาสนา ทั้งพุทธ พราหมณ์ และอิสลาม ซึ่งผสมผสานกันอย่างลงตัวผ่านกาลเวลาอันยาวนานนับพันปีก่อให้เกิดอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของผู้คนบนผืนแผ่นดินบริเวณนี้ ในปี พ.ศ. 2517 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งอยู่ที่วิทยาเขตปัตตานีได้ตั้ง “ศูนย์การศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้” ขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้ และได้พัฒนาการดำเนินงานเรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. 2526 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีได้กราบบังคมทูลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดอาคารศูนย์การศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้อย่างเป็นทางการ ภายหลังศูนย์การศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้ ขยายภาระงานและเปลี่ยนชื่อเป็น “สถาบันวัฒนธรรมศึกษา”

ในวโรกาสที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงได้รับพระราชทานพระอิสริยยศศักดิ์เป็นเจ้าฟ้าต่างกรมฝ่ายใน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จึงได้เสนอโครงการจัดตั้ง “สถาบัน

กัลยาณิวัฒนาเพื่อการศึกษาภาษาและวัฒนธรรมสัมพันธ์” ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิจัยภาษา วัฒนธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรม และเป็นศูนย์ข้อมูลทางด้านศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้ แต่เนื่องจากเกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอย รัฐบาลจึงมีนโยบายให้ยุบรวมหน่วยงานที่มีลักษณะเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันเข้าด้วยกัน ในการนี้มหาวิทยาลัยเห็นสมควรให้รวมหน่วยงานสองแห่งเข้าด้วยกัน คือ “สถาบันกัลยาณิวัฒนาเพื่อการศึกษาภาษาและวัฒนธรรมสัมพันธ์” และ “สถาบันวัฒนธรรมศึกษา” และได้้นำความทูลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์เพื่อขอประทานพระวินิจฉัย

ในวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2543 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงมีพระกรุณาประทานนามว่า “สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา” ยังความปลาบปลื้มใจเป็นล้นพ้นแก่ชาวสงขลานครินทร์ ตลอดจนพสกนิกรไทยภาคใต้โดยถ้วนหน้า และเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2546 ได้เสด็จมายังมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีเพื่อทรงเยี่ยมชมและทรงงาน ณ สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา นับเป็นสิริมงคลแก่มหาวิทยาลัยและเป็นพระกรุณาสูงสุดแก่ผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร นักเรียน นักศึกษา รวมถึงประชาชนในภาคใต้ทุกหมู่เหล่า ●

เอกสารอ้างอิง

- กัลยาณิวัฒนา, สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้า. (2537). แม่เล่าให้ฟัง (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โอเอส พับลิชชิ่ง.
- กรมสรรพสามิต, กระทรวงการคลัง. (2550). กัลยาณิแห่งราชสกุลมหิดล: หนังสือที่ระลึก 7 รอบพระชนมายุ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พับลิชชิ่ง.
- คณะกรรมการจัดทำหนังสือเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์. (2551). แสงสุรีย์ส่องหล้า: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเทิดพระเกียรติพระเชษฐภคินี 84 พรรษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนาวลัย ศรสงคราม, ท่านผู้หญิง (บรรณาธิการอำนวยการ). (2550). แสงหนึ่งคือรุ่งงาม: หนังสือประกอบนิทรรศการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในโอกาสเจริญพระชนมายุ 84 พรรษา. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พับลิชชิ่ง. ปรีดีพิศภูมิวิถิ. (2551). แก้วแก้วกัลยา. กรุงเทพฯ: มติชน.
- สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา. (2554). วันกัลยาณิวัฒนา 5 มิถุนายน 2554. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). อาทิตยคุณธรรมของการศึกษาไทย: เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.